

•nakkila.

NAKKILAN KUNTA

**YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA
VUOSILLE 2024-2026**

Tekninen valiokunta

§ XX, 1.2.2024

Johdanto

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on järjestettävä ympäristönsuojelulain (527/2014) ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin.

Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien asianmukaisen hoitamisen vuoksi (167 §).

Nakkilan kunnassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii tekninen valiokunta. Viranhaltijatyö hoidetaan Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristötoimialan kanssa solmitun ostosopimuksen perusteella niin, että ympäristönsuojelun viranhaltijatehtäviä hoitava viranhaltija työskentelee kaksi kokonaista työpäivää viikossa Nakkilassa.

Paikalliset ympäristöolosuhteet ja riskitekijät

Nakkilan kunnan jokilaaksomaisemaa hallitsevat Kokemäenjoki ja laajat peltovainiot. Nakkilassa erikoisuutena joella ovat kosket, joita muissa Kokemäenjokivarren kunnissa ei joen säännöstelyn vuoksi enää juuri ole jäljellä. Nakkilan alueella joki virtaa syvällä uomassa, jota reunustavat jyrkkärantaiset lehtoalueet. Merkittävä maisema-alue kunnassa on vanhaan merenlahteen muodostunut Leistilänjärven peltoaukea ja sitä kiertävä oliviinidiabaasiselänne.

Pyssykankaan harjukso samoin kuin Viikkalan ja Anolan matalat harjut ovat tärkeitä pohjavesialueita, siksi niiden alueella sijaitsee pohjavedenottoamoita. Harjut ovat olleet ja paikoin ovat edelleen maa-aineksen ottamisen alueita. Nakkilan metsäisillä alueilla on pienipiirteisiä kallio- ja kosteikkoalueita, jotka tuovat monimuotoisuutta metsien eliölajistoon.

Nakkilan kunnan alueella on esihistoriallisia muinaisjäännöksiä jo kivikaudelta. Pronssikaudelta Nakkilasta on tehty koko Suomen esihistorian kannalta merkittäviä löytöjä ja rautakaudella Nakkilalla oli tärkeä asema merenlahden kauppapaikkana Kokemäenjoen suussa. Keskiajalta lähtien Nakkilan alueen elinkeinohistoria on vahvasti painottunut maatalouteen ja kalastukseen Kokemäenjoella. Sotien jälkeen pieni- ja keskisuuri teollisuus on noussut merkittäväksi työllistäjäksi maatalouden rinnalle.

Lainsäädännön kehittyminen ja yleisen ympäristötietoisuuden lisääntyminen ovat vähentäneet toimintojen haitallisia ympäristövaikutuksia. Siitä huolimatta, että ympäristön pilaantumista on pyritty hallitsemaan, niin tuotanto voi erityisesti häiriö- ja poikkeustilanteissa aiheuttaa yllättäviä riskejä vesiin, ilmaan ja maaperään. Nämä

riskit pyritään tiedostamaan tuotantolaitosten lupa- ja valvontamenettelyllä. Näin on mahdollista hallita haitallisia päästöjä.

Nakkilan kunnan kautta kulkeva valtatie 2 ja Pori -Tampere ratayhteys ovat merkittäviä teollisuuden kuljetusreittejä sisämaasta rannikolle Mäntyluodon ja Tahkoluodon satamiin. Näillä väylillä ja niihin liittyvillä alueilla kuljetetaan ja käsitellään teollisuuden raaka-aineita ja erilaisia kemikaaleja, mikä aiheuttaa riskin ympäristön pilaantumiselle. Erityisen riskin ympäristölle aiheuttavat vaarallisten kemikaalien kuljetukset pohjavesialueilla kulkevilla tieosuuksilla.

Ympäristönsuojelun valvonnan suunnitelmallisuus

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaan varten suunnitelma (valvontasuunnitelma). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinosta. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on myös laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Valvontaohjelma

Ympäristönsuojelu laatii vuosittain valvontaohjelman, jossa huomioidaan mahdolliset ympäristöhallinnon ohjeet valvonnan kohdentamisesta. Tarkastettavat toiminnot valitaan riskipainotteisella otannalla siten, että ne tarkastetaan seuraavan luokituksen mukaisesti:

- Luokka 1: määräaikaistarkastus vähintään kerran vuodessa,
- Luokka 2: määräaikaistarkastus vähintään kerran kahdessa vuodessa,
- Luokka 3: määräaikaistarkastus vähintään kerran kolmessa vuodessa,
- Luokka 4: ei vaadi jatkuvaa seurantaa. Tarkastetaan kerran viidessä vuodessa tai harvemmin.

Toimintojen riskejä arvioitaessa huomioidaan:

1. Sijainti pohjavesialueella tai häiriintyvien kohteiden läheisyydessä

2. Toimintaan liittyvien päästöjen laatu ja toiminnassa syntyvien vaarallisten jätteiden määrä
3. Häiriö- ja poikkeustilanteiden esiintyminen
4. Huomautukset edellisellä tarkastuksella

Valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista peritään ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaiset maksut.

Valvontatarkastukset

Tarkastukset jaetaan määräaikaistarkastuksiin ja muihin tarkastuksiin. Määräaikaistarkastukset ovat suunnitelman mukaisia tarkastuksia, jotka valvontaviranomainen merkitsee valvontaohjelmaan. Valvontaluokka ilmaisee sen, kuinka usein laitos tarkastetaan. Määräaikaistarkastusten lisäksi tehdään muita tarkastuksia, jotka johtuvat esimerkiksi poikkeuksellisista päätöistä, raja-arvojen ylityksistä, kuntalaisilmoituksista tai muusta näihin rinnastettavissa olevasta asiasta.

Ympäristönsuojelulain perusteella valvottavat kohteet

1. Lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvolliset toiminnot

Lupa- ja ilmoitusvelvolliset kohteet tarkastetaan asian valmistelun yhteydessä lukuun ottamatta rekisteröintikohteita, jos tarkastamiseen ei ole erityistä syytä. Luvanvaraiset ja rekisteröitävät kohteet tarkastetaan toiminnan aikana riskiperusteisesti valvontaohjeen luokituksen mukaisesti. Valvonta sisältää luvan tai asetuksen mukaisuuden valvonnan, määräaikaistarkastukset ja toimitettujen seurantatietojen tarkastuksen. Määräaikaistarkastuksilla tai toiminnan seurantatiedoissa havaitut puutteet on myös käsiteltävä normaaleja valvontamenettelyjä hyödyntäen kehottamalla, määräämällä ja tehostamalla määräystä uhkasakolla. Valvottavia kohteita on Nakkilassa noin 20 kpl.

Melua ja tärinää aiheuttavaa tilapäistä toimintaa (118 §) koskevasta ilmoituksesta tehdään viranhaltijapäätös, jossa voidaan antaa toiminnalle määräyksiä. Ilmoitukset koskevat yleensä lyhytaikaisia toimenpiteitä tai tapahtumia, jonka vuoksi valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajalliset. Mahdollisuuksien mukaan valvontaviranomainen tekee kohteessa tarkastuksen. Erityisen haitan ollessa kyseessä voidaan käyttää välittömiä hallintopakon keinoja (välitön määräys tai välitön keskeyttäminen). Virka-ajan ulkopuolella poliisilla on mahdollisuus puuttua tilanteeseen.

Muiden ilmoitusten osalta pyritään suorittamaan tarkastus vähintään kerran.

2. Ilmoitusmenettely (115 a §)

Ympäristönsuojelulain kolmannessa uudistuksessa (laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 1116/2018) on lakiin lisätty säännökset uudesta ympäristölupamenettelyä kevyemmästä ennakkovalvonnallisesta ilmoitusmenettelystä. Ilmoituksenvaraiset toiminnot on lueteltu ympäristönsuojelulain liitteessä 4. Ympäristönsuojelulain mukaisista ilmoitusmenettelyistä huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lukuun ottamatta liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitettuja toimintoja sekä muita liitteen toimintoja, jos kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta. Edellä mainituissa tapauksissa ilmoituksen käsittelee valtion ympäristölupaviranomainen.

3. Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi (180 §)

Viranhaltijan tarkastuksen perusteella voidaan antaa yksittäinen määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys ei voi koskea ympäristöluvanvaraista toimintaa. Määräyksen noudattamista valvontaan toiminnan merkittävyyden ja valvontatarpeen mukaan.

Jätelain (646/2011) perusteella valvottavat kohteet

Jätelain yleiseen valvontaan kuuluvat roskaantumisen ja jätehuollon asianmukaisuuden valvonta, joka perustuu pääosin kuntalaisilmoituksiin. Tarvittaessa roskaajalle tai roskaantuneen kiinteistön omistajalle annetaan siivouskehoitus. Asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi voidaan antaa yksittäinen määräys (125 §). Maaperän pilaantumiseen liittyvissä valvontatoimissa toimivaltainen viranomainen on valtion valvontaviranomainen (Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

1. Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta (100 §)

Jätelain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen rekisteröi jätteen ammattimaisen keräyksen jätehuoltorekisteriin. Keräyspisteet tarkastetaan tarvittaessa.

2. Toiminnat, joissa syntyy vaarallisia jätteitä (124 §)

Jätelaki velvoittaa valvontaviranomaisia tarkastamaan määräajoin laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallisia jätteitä. Valvonta keskitetään toimintoihin, joissa muodostuu suuria määriä vaarallisia jätteitä tai joissa muodostustuvat vaaralliset jätteet ovat ympäristön kannalta erityisen haitallisia sijaintiriski huomioiden.

Vesihuoltolain (119/2001) perusteella valvottavat kohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain mukaisena valvontaviranomaisena, jonka tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon sekä käsitellä vesihuoltolain mukaiset vesijohtoa ja jätevesiviemäreitä koskevat vapautushakemukset. Valvontakohteet tulevat esille pääasiassa rakennusvalvontaviranomaisen käsittelyssä olevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien tai naapurivalitusten myötä.

Vesilain (587/2011) perusteella valvottavat kohteet

Vesilain mukaisia valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä valtion valvontaviranomainen (Varsinais-Suomen ELY-keskus). Valvontaa tehdään luvanvaraisiin kohteisiin tarvittaessa ja muutoin kuntalaisilmoitusten perusteella.

Maa-aineslain (555/1981) perusteella valvottavat kohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena. Valvontaviranomaisella on maa-aineslain mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä mittaustaikalla. Ottoalueet tarkastetaan vuosittain ja toimintoja valvotaan vuosiraportoinnin tarkastamisen yhteydessä.

Yhteistyö viranomaisten kesken

Tärkeimmät yhteistyökumppanit Nakkilan kunnan rakennustarkastaja, Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristötoimialan ympäristö- ja terveystarkastaja sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ympäristönsuojelu osallistuu pääsääntöisesti myös tarkastuksille laitoksiin, joiden ensisijainen valvontaviranomainen on ELY-keskus.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman ja sen perusteella laaditun vuosittaisen valvontaohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja siitä raportoidaan tekniselle valiokunnalle.